

Правові гарантії донорів в Україні

В рамках загальнонаціонального правопросвітницького проекту «Я МАЮ ПРАВО!» фахівці Кропивницького місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги роз'яснюють основні аспекти законодавства про працю, встановлені гарантії працівникам, які дають кров або її компоненти для подальшого безпосереднього використання їх для лікування, виготовлення відповідних лікарських препаратів або використання у наукових дослідженнях.

Донором може бути будь-який дієздатний громадянин України віком від 18 років, який пройшов відповідне медичне обстеження і в якого немає визначених протипоказань. Питання надання пільг працівникам донорам у випадку здачі крові та її компонентів, врегульовано **Законом України «Про донорство крові та її компонентів»** від 23 червня 1995 № 239 / 95-ВР. Законом встановлено за обов'язок керівникам підприємств, установ, організацій безперешкодно відпускати з місця роботи, служби за їх заявами осіб, які є або виявили бажання стати донорами, у дні відповідного медичного обстеження і здавання крові та її компонентів, за винятком випадків, коли відсутність донора на його робочому місці або місці служби у ці дні може призвести до загрози життю чи здоров'ю людей, до невиконання завдань, пов'язаних із забезпеченням оборони, безпеки держави та громадського порядку, до суттєвої матеріальної шкоди або інших тяжких наслідків.

Працівник, який виявив бажання здати кров та її компоненти, зобов'язаний не пізніше ніж за три дні до дня медичного обстеження, що проводиться перед даванням крові та її компонентів, повідомити письмовою заявою адміністрацію за місцем роботи про свій намір пройти таке обстеження і здати кров та її компоненти. У такій заяві зазначена особа має визначити додатковий день медичного обстеження та день здавання крові. Зазначена заява не подається у випадках, коли працівник, який виявив бажання здати кров або її компоненти, перебуває у відпустці, відрадянженні, або у разі, коли кров терміново необхідна для надання невідкладної медичної допомоги хворому, та у разі стихійного лиха, аварій та катастроф, епідемій, епізоотій та інших надзвичайних ситуацій на всій території України або в окремих її місцевостях.

Згідно статті 9 Закону України «Про донорство крові та її компонентів» в день здачі крові та її компонентів, а також в день медичного обстеження працівник, який виявив бажання стати донором, звільняється від роботи на підприємстві, в установі, організації будь-якої форми власності із збереженням за ним середнього заробітку.

Після кожного дня здачі крові та її компонентів, зокрема при здачі їх у вихідні, святкові та неробочі дні, донору надається додатковий день відпочинку із збереженням за ним середнього заробітку. Такий додатковий день відпочинку у день, яким є вихідний день на підприємстві не надається. За бажанням працівника цей день можна приєднати до щорічної відпустки або використати в інший час протягом року після дня здачі крові або її компонентів.

У разі якщо за погодженням з керівництвом підприємства, установи в день здачі крові працівника залучали до роботи, йому за бажанням надається інший день відпочинку із збереженням за ним середнього заробітку. Відповідно працівник може бути звільнений від роботи на два дні тільки тоді, коли за погодженням з керівництвом підприємства його в день здачі крові залучали до роботи. Законом не передбачено в такому випадку надавати дні відпочинку підряд, працівник може використати такі дні як разом, так і окремо, зокрема приєднати до щорічної відпустки. При цьому необхідно врахувати, що незважаючи на те, чи буде день відпочинку після здачі крові приєднаний до щорічної відпустки або надано окремо, цей день слід використати впродовж року після дня здачі крові або її компонентів. Пропущення вказаного строку не дає право на використання дня відпочинку. У разі здачі крові та її компонентів у період щорічної відпустки ця відпустка

продовжується на відповідну кількість днів з урахуванням надання працівнику додаткового дня відпочинку за кожний день здавання крові.

Підставою для надання зазначених пільг є відповідні довідки, видані донору за місцем медичного обстеження чи давання крові та (або) її компонентів, зокрема форма № 435/о «Довідка щодо надання донорам пільг», форма № 436/о «Довідка щодо обстеження донора». Форми цих довідок та порядок їх видачі затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 07 липня 2003 року № 301.

Середня заробітна плата оплати часу здавання працівником крові та її компонентів визначається відповідно до Порядку обчислення середньої заробітної плати, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 8 лютого 1995 року №100, виходячи з виплат за останні два календарні місяці роботи, що передують місяцю у якому відбулось надання днів відпочинку. Виплата середнього заробітку працівникам – донорам здійснюється за рахунок коштів роботодавця. Законом визначено, що зазначені кошти належать до таких, що спрямовані на благодійну діяльність. Відповідно до умов статті 12 Закону України «Про оплату праці» встановлені законодавством гаранті оплати для працівників – донорів є мінімальними державними гарантіями.

У разі необхідності отримання консультацій з правових питань звертайтеся до **Кропивницького місцевого центру з надання БВПД** за адресою: м. Кропивницький, вул. Архітектора Паученка, 64/53. Тел.: 095 876 62 33, (0522) 32-08-24.

Адреси бюро правової допомоги:

Долинське бюро правової допомоги

м. Долинська, вул. Шевченка, 59

Компаніївське бюро правової допомоги

смт Компаніївка, вул. Паркова, 4

Новомиргородське бюро правової допомоги

м. Новомиргород, вул. Соборності, 106

Новгородківське бюро правової допомоги

смт Новгородка, вул. Центральна, 1

Устинівське бюро правової допомоги

смт Устинівка, вул. Благодатна, 1.

Для **цілодобового** доступу громадян до безоплатної вторинної правової допомоги діє єдиний телефонний номер **0-800-213-103**.